

ENHSA-EAAE 8. Toplantısı: Konular, İnsanlar, Mekânlar

Nur Esin

Avrupa Mimarlık Okulları Başkanları'nın Hanya toplantılarına ilk kez katıldım. Bu toplantılarda ODTÜ Mimarlık Bölümü sekizinci kez, üyesi olduğum İTÜ Mimarlık Bölümü üçüncü kez temsil ediliyordu. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden katılım gerçekleşti ve toplantının başında üye sayısının yaygınlaştığı ifade edildi. Katılım listesinde yer alan üyelerin geldiği ülkelerden de bu yaygınlığı okumak mümkün: ABD, Almanya, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Lichtenstein, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, Slovenya ve Türkiye.

Toplantı Gündemi Üzerine

Toplantı 3 Eylül akşamı, öncesinde kayıt işlemlerinin yapıldığı açılış/tanışma/yeniden buluşma kokteyli ve ardından Kaliforniya Üniversitesi'nden (ABD) Marcus Novak'ın "Mimarlık Araştırmaları ve Pedagojisinde Kesişmeler: Yeni Mimarlık Cinslerine Doğru" konulu davetli konuşması ile açıldı.

Toplantının giriş bölümünde Socrates programındaki, EAAE'deki (European Association for Architectural Education / Mimarlık Eğitimi için Avrupa Birliği) ve ENHSA'daki (European Network of Heads of Schools of Architecture / Mimarlık Okulları Başkanları Avrupa Ağı) etkinlikler ve gelişmeler konusunda bilgiler verildi. Bu sekizinci toplantı bir sentez toplantısı olarak ele alındığı için, Bolonya süreci hatırlatıldı. Bolonya'nın getirdiği üç öncelik,

- iki kademeli derece sistemi,
- kalite güvencesi,
- derecelerin ve çalışma sürelerinin karşılıklı tanınması idi.

Bugün daha ileriye yönelik tartışma konularının değiştiği ifade edildi. Bunlar:

- yüksek eğitim ve araştırma,
- sosyal boyutlar – eğitimde ve uygulamada *gender* (toplumsal cinsiyet) sorunları (Avrupalı erkekler ve diğerleri – kadınlar, yaşlılar, zenciler, sakatlar vb.),

- hareketlilik-mobilite (yeni kolaylıklar ve esneklikler getirildiği ifade edildi),

- sürdürülebilirlik (özellikle ağ-network projelerinde çok önemli),

- ENHSA'nın dünya ile işbirliğinin çekiciliği.

Prof. Herman Neuckermans ise giriş konuşmasında EAAE'nin 30. yılının kutlanmakta olduğunu belirtti.

EAAE, ENHSA ve bunların ABD'deki paraleli ACSA'ya aktif üyeliklerin önemi bir kez daha ortaya kondu. İşbirliği çerçevesinde yapım (konstrüksiyon), mimari tasarım, teori ve kuram ve kentsel tasarım alanlarında oluşturulan çalışma ağları ve yayınlarından söz edildi. Meslek odamızın son yıllarda bu türdeki yayınların çevirisi ve duyurulması konusundaki katkısı takdire değerdir.

İlk oturumun konusu, Avrupalı mimarın profillerinde ortaya çıkan yeni durumlardı. Bu oturumda ACE (Architects Council of Europe / Avrupa Mimarlar Konseyi) ile olan işbirliği tanıtıldı, ACE'nin ilkeleri açıklandı ve bu işbirliği kutlandı. (ACE'nin konu alanı ve deklarasyonu ile ilgili çeviriler ve bilgiler daha önce Mimarlar Odası tarafından yayımlanmış olduğundan, bu yazıda ayrıntısına girilmedi.)

2004'te Hanya'da ortaya konan, mimarın taşınması gereken yaratıcılık, biçim ve mekân kontrolü, etik-sosyal-politik sorumluluk, mimarlık tarihi ve kentsel tasarım bilgisi gibi konulardan oluşan sekiz yetkinlik hatırlatıldı. Başka ele alışlarda ise, mimarın bilgilerinin 11 alanla ilişkide olduğu ifade edildi: 1. Estetik-teknoloji bütünleşmesi, 2. Tarih, kuram, insan bilimleri, 3. Güzel sanatlar, 4. Planlama, 5. İnsanlar-binalar ve çevre, 6. Meslek ve kuralları, 7. Araştırma, soruşturma becerisi, 8. Ruhani tasarım, 9. Fiziksel ve teknik bilgi, 10. Bina maliyeti, kurallar, 11. Endüstriyel ve örgütsel işlemler.

Tartışmalarda uzmanlıklarda artış olduğu, çok sayıda kamu otoritesi ile ilişki gerektiği, koruma ve yenileme konularının öncelik kazandığı belirtildi. Mimarın yetkinlik ve uygulama alanlarındaki saçılma ve kuralların karmaşıklaşması

vurgulandı. Kentsel tasarımda mimarın gücünü kaybetmekte olduğu, mimarın hâkim olamadığı alanların diğer mesleklere kaptırıldığı, pazarın akıllı olduğu ve işi en iyi yapabilene verdiği ifade edildi. Genç mimarların detay (tarih, konstrüksiyon, yapı sistemleri) bilgilerinin yetersizliği, buna karşılık hepsinin yüksek bina, havaalanı, büyük otel tasarlamak isteğinde oldukları belirtildi. Mimar, yetkinlikleri bakımından sürece genel bakan biri mi olmalıdır? Yoksa genel bakarken detayları çalışacak, gerçekleştirecek olanlar da diğer mimarlar mıdır? Politik gücün yeri nedir? gibi öze ilişkin sorularla tartışmalar sürdü.

İkinci oturumun konusu, mimarlık çalışmalarının içeriği idi. ENHSA sunumlarının ardından tartışmalarda mimarın bilimsel, artistik ve profesyonel kimliği; mimarlık eğitimindeki farklılaşmalar ve mimarının olmazsa olmazları üzerine yoğunlaşan iki perspektif; gelişen dünyada ortaya çıkan mimarının hibridizasyonu, dijital dünya gibi yeni gelişmeler ve kavramlar tartışıldı.

İkinci günün ilk konusu mimarlık çalışmalarının sistemi idi. Halihazır çeşitlenme içinde gelecekte bütünleşmenin nasıl sağlanacağı ve kaç çeşit örnek ortaya çıkacağı konuları önemli tartışma alanları olarak ortaya kondu. Özetle, her okul ve her ülke bu sistemleri farklı uygulamaktadır. Tartışmaların bir ileri bir geride olduğu bu oturumda, kurumlar ve sistemler için ortaya çıkan üç önemli konu şunlar oldu:

- rekabet edebilirlik (ülke, okul kimliği, özelliği),
- karşılaştırılabilirlik (milli akreditasyonların koordinasyonu),
- hareketlilik (mobilité).

Öğrenciler açısından tartışılan konular ise

şöyleydi:

- öğrencinin ödediği eğitim ve bu eğitimin süresi,
- programlardaki esneklik (hızlı ve yavaş programlar, sürekliliği olan dersler, büyük mimarlık ofislerindeki eğitim programları vb. program çeşitliliği),
- eğitimde çok seçenekliliğin, çeşitliliğin önemi,
- kalite güvence sisteminin içerik hakkında bilgi vermediği; sistemlerin nasıl uygulandığı, derslerin öğrenciye nasıl verildiği konularında eğitime yönelik dış değerlendirmelerin gerekliliği,
- öğrencilerin mobileden gerçekte ne kazanmakta oldukları (kültürel çeşitlilik ve kültür şoku, öğrenci adaptasyon süresi-değişim süresi ilişkisi).

Avrupa eğitim sistemlerinin çeşitliliği özendirilmesi gerektiği ve İngiltere deneyiminden hareketle kredi bazında örgütlenmenin sorunu çözebileceği görüşleri ortaya kondu. Bugüne kadar gelinen aşamalar şöyle özetlendi:

- Birinci aşamada kültür şokunu atlama süreci yaşandı, benzerlikler ve farklılıklar üzerinde duruldu.
- İkinci aşamada bu farklılıkların nasıl yönetilebileceği üzerine odaklanıldı.
- Üçüncü aşama (geleneksel aşama) ise önemli farklılıkların gerçekleştirilme aşaması olarak tanımlandı.

Uygulamanın da eğitim gibi kredilendirilmesi, çeşitliliğin ve hareketliliğin gerçek anlamlarının sorgulanması aşamasında bulunduğu belirtildi.

Araştırma ve buluş, ikinci günün ikinci oturumunun konusu idi. Değişime nasıl tepki verildiği, var olan yapıların yeniliklere açık olup olmadığı, mimarlığın dünyanın nasıl olduğuyula değil, nasıl olması gerektiğiyle ilgilenmesi gerektiği üzerinde duruldu. “Açıklık, açık görüşlülük” ulaşılması gereken tutum olarak ortaya kondu.

İkinci günün finali çok başarılı ve yenilikçi bir uygulamanın tanıtılmasına ayrılmıştı. Myriam Olivier’in 13 yılını harcadığı ve Fransa Hükümeti’nin desteğini alarak gerçekleştirmeyi başardığı büyük atölyenin buluşçu, yenilikçi eğitim programları hakkında bilgiler verildi. Büyük ve esnek kullanımlı bir mekânda mühendislik, sanat, mimarlık vb. eğitim alanlarından, kurumlarından ve uygulama ortamlarından çeşitli grupların, kimi kez aynı mekânı paylaşarak, değişik projeleri 1/1 ölçeğinde denemek, gerçekleştirmek amacıyla yararlandıkları, aynı zaman-

Büyük Arsenal içinde CMA Mimarlık Merkezi iç mekânından görünüş.

da konakladıkları ve birlikte olmanın getirilerinden yararlandıkları bir araştırma ortamını tanıttı. Pırıl pırıl bakışlı, enerji dolu, çalışkan bir araştırmacıyı tanımak isterseniz Myriam Olivier’i tanıyın. Yapmayı hedeflediğiniz işte yılmıyışa düşmüşseniz Myriam Olivier’i arayın. Kendisi özel konuşmamızda bu proje için AB fonlarından yararlanmadığını, işlemlerin çok karmaşık ve güç olduğunu ifade etti. Toplantı organizasyon komitesinin buluş ve yenilikçi araştırma oturumu için seçtiği kişi ve sunuşu gerçekten mükemmel bir seçimdi.

Toplantının son günü genel toplantıda planlar projeler ve perspektifler ele alındı. Mimarlık eğitiminde kolektif etkinliklerin yönü tartışıldı. Esin, buluş ve kültürel ele alışların önemi, politik kurumlarda ve kendi okullarımızda etkin ve yapıcı rol alınması gereği vurgulandı. Durumdan haberdar olma, tartışmaları sürdürme ve EAAE-ACE işbirliğini sürdürme hedefleri tekrarlandı. Kapanış oturumunda son iki yıldır konuşmaların, tartışmaların düzeyinin yükseldiği, beklentilerin arttığı belirtildi. Örnek durumların tartışılacağı tematik toplantılara olan gereksinim ortaya kondu. Öğrencinin temsili konusu gündeme getirildi. Her toplantıda ortaya çıktığı anlaşılan “toplantının dili” sorunu da yine keskin bir biçimde gündemdeydi.

Özetle:

- farklı bir mimarlık hedefi (okulların kimlikleri, program içerikleri ve mezun ettiği mimarın profili),
- okulun tipi/türü (yapısal dönüşümler, değişimler, esneklik),
- toplanan bilginin aktarılması (öğretme metodu, neyin öğretileceği),
- “mimarlık” şemsiyesi altında farklı disiplinlerin bütünleştirilmesi için yenilikçi, buluşçu esinlenmelerin gereği tekrarlandı.

Türkiye için Değerlendirmeler

Türkiye’nin bu yapı ve tartışmalar içindeki konumu incelendiğinde görünen sahne şudur:

- Türkiye, mimarlık eğitimi alanındaki tüm gelişimi yakından izlemektedir.
- Mimarlık okulları bölüm başkanlarımız, yapılanmış bir sivil-toplumsal birliktelik içinde kendi güncel sorunlarını tartışmayı on yıldan bugüne başarıyla sürdürmektedir.
- ENHSA’nın sekizinci toplantısında ulaştığı noktada uygulama ile işbirliği vardır. MOBBİG Oda ile ilişkileri daha erken başlamıştır ve eğitim-uygulama ilişkilerini geliştirme yolundadır.
- Türkiye, konumu gereği ABD’ye yakın eğitim modellerini, sürelerini benimsemiştir.

ENHSA, ABD ve AB dışındaki diğer ülkelerle ilişki, işbirliği kurulmasını önermekte, yollarını aramaktadır.

- Ülkemizde YÖK yapısı altında eğitim sistemlerinde çeşitlilik, öğrenci için seçeneklilik bulunmamaktadır. Bu ilerde ulaşılmak istenen bir hedefdir. Kurumların kimlik arayışları, kendi eğitim modellerini oluşturmaları konularının tartışılmaya ihtiyacı vardır.

- Kurumlarımızda ulusal bir eşkredilendirme (akreditasyon) kuruluşu için ilk adımlar atılmıştır; geliştirilme ve gerçekleştirilme aşamasındadır. Böyle bir kurum aracılığıyla AB ülkelerinin eğitim kurumlarıyla eşkredilendirme daha kolayca mümkün olacaktır.

Toplantı Notları: CMA Akdeniz Mimarlık Merkezi ve Toplantıdaki “İnsanlar” Üzerine

Gerçekten iyi planlanmış, tersi söyleneceği hedefe yönelik bir toplantıydı; çünkü insanı önemsiyordu. Organizasyondan konuşmacılara ve katılımcılara uzanan bir hoşgörü, insanca duygulanım ortamı yaratılmıştı. Katılacağınız gibi bir toplantının başarısı, geride bıraktığı geride, katılımcı sayısının yüksekliğinde, zamanlamaya mutlaka uyulmasında ya da ikramlarında değildir. Katılımcılar kendilerine önem verildiğini duyumsamak isterler. Düşünmek ve tartışabilmek isterler. Sürekli yönetilmek değil kendi arzularıyla rol almak isterler. Bu toplantı bunları başarıyla sundu. Katıldığımız her bilimsel toplantı bize yeni şeyler öğretir. Bu nedenlerle bu yazı içinde, gerek mekân gerekse insan ortamına özellikle değinmek istedim.

Birbirini tanıyan katılımcıların yanında “yeni gelenler” hayli çoğunlukta. Bu durum toplantıların düzeyini ve ciddiyetini etkilemedi.

Rıhtımda lokanta ve pansiyonlardan görünüm, Hanya.

Ancak dersini önceden çalışmamış olanlar için içerik yüklüydü. Fransızlar her toplantıda tekrarlandığını öğrendiğimiz dil konusunda yine olay çıkarttılar. Fransız katılımcılar Fransızcanın toplantı dili olmasında diretiyorlar, ancak katılımcıların çeşitliliği dikkate alındığında bu toplantıların İngilizce yapılması gerekliliği ortaya çıkıyor. Yine öyle oldu. Avrupa Birliği'ni dil sorununu oldukça etkiliyor görünüyor.

Toplantının başarısını perçinleyen özel etkinliklere ev sahipliği yapan mekânlar ve özel seçilmiş konuklar toplantı gecelerini renklendirdi. İlk günün ardından EAAE'nin 30. yılı onuruna İspanyol Mimar Jordi Querol (50'li yaşlarında, profesyonel mimar ve müzisyen) Bach, Piazzola, Granados, Albeniz, Ginastera ve De Falla'nın eserlerinden oluşan mükemmel bir piyano resitali verdi. İkinci günün ardından organizasyonu başarıyla gerçekleştiren ENHSA koordinatörü Constantin Spiridonidis ve eşi, iki yaşındaki oğullarının vaftiz törenini ve yemeğini konuklarla paylaştılar. (İki yıl önce evlilik törenlerinin konuklarının da yine bu toplantının katılımcıları olduğunu öğrendik.) Her akşam yemeğinde farklı konuklarla birlikte olup onların kendi kültürlerini yansıtan tatlı sohbetlerine katıldık.

Mekânlar özenle seçilmişti. Bunların arasında toplantının merkezi konumundaki Büyük Arsenal binası ve içindeki CMA'ya (Center for Mediterranean Architecture / Akdeniz Mimarlığı Merkezi) ait toplantı mekânları, özellikle mimarlara yakışır bir güzellikteydi. Hanya'daki Venedik Limanı'nda yer alan bir dizi binadan

Eski liman bölgesinde bir ara sokak, Hanya.

biri olan Büyük Arsenal, 2002 yılından bu yana 1996'da Hanya Belediyesi tarafından kurulan Akdeniz Mimarlık Merkezi'ne mekân olmuş. Misyonu mimarlıkla ilgili olayları ve etkinlikleri organize etmek olan merkez mimarlığın tarih, kuram, eğitim, medya ve iletişim, kimlik ve sanat konularında etkinliklerini sürdürüyor. En önemli ve sürekli etkinliği ise ENHSA-EAAE toplantıları.

Ortasından geçilen Büyük Arsenal binasında girişler de bu arada yer alıyor. Solda CMA merkezi, sağda büyük sergi salonu bulunuyor. Ortadan devam ederseniz kıyıya paralel dar arka sokakla buluşuyorsunuz.

Binanın onarımı ve düzenlenmesine ait projeler yukarda, salonlarda sergileniyor. Mimarı Yannis Kizis ve Ortakları. Bizde de güzel örnekleri bulunan mimari bir yaklaşımla ele alınmış, çepeçevre kalın taş duvarlar ve üzerine oturtulmuş ahşap-çelik konstrüksiyonu ile iddiasız ancak çok şık bir bina ve esnek mekânlar elde edilmiş.

Gezi Notları:

Hanya ve Girit Adası Yerleşmeleri Üzerine

Hanya (Chania) Girit'in en güzel kentlerinden biri ve bu toplantılara başından beri ev sahipliği yapıyor. Resmo (Retimno) ve Kandiye (Heraklio-Iraklio) bir dönem Osmanlı egemenliğinde bulunan Girit'in diğer büyük kentleri.

Hanya, Girit'te kentler arası işbölümünde mimarlık kenti olmayı seçmiş ve bu konuda geliyor. Turizme yönelmiş, AB'den destek alarak yenileme ve koruma çalışmalarını yoğunlaştırmış. Hanya'da hoşgörüsü yüksek, rahatlatıcı adalı davranış kalıbının örnekleri tüm halka yayılmış. Turistler bile zayıflama derdinden uzak, topluca piknik tipler ve gerginlikten arınmış bir tatilin ve rahatlığın tadını çıkarıyorlar. Kıyı boyunca uzanan yürüyüş yolunda art arda lokantalar sıralanıyor. Arkalarında yarı onarılmış, yarı bakımsız az katlı liman binaları otellere, pansiyonlara dönüşmüş. Eski liman bölgesinin iç kesimlerinde çok dar sokaklar boyunca Akdeniz mimarisinin mütevazı örnekleri sıralanmış. İç sokaklarda çıkmazlar, kapı önleri ve avlular turizme açılmış, binaların iç avluları lokantalara, sergi, sanat objeleri satış mekânlarına dönüşmüş. Eski bölgeyi çevreleyen iş alanının kalbinde bizlere Mısır Çarşısı'nı hatırlatan eski bir market yer alıyor.

Mimarca bir seçicilikle Hanya'da çok bulunan özensiz yapılar bu yazıya girmedi. Güzellikleri art arda görmeye başlayınca ve çok büyük

bir bardakla size sunulan buzlu kahvenizi ya da taze portakal suyunuzu yudumlarken kenti ve insanları seyretmek, adayı yaşamak keyifli.

Girit'te yeni çevre yollarıyla birbirine bağlanan kentleri, çok aceleniz varsa iki günde bitirebilirsiniz. Ama bu adada zamanın durduğunu, günlerin uzadığını ve hiçbir şeyi kaçırmadığınızı mutlulukla keşfediyorsunuz. Ada size düşük tempolu rahatlatıcı bir yaşam sunuyor. İç yollar da, dağ köylerinde özenle, sevgiyle yapılmış küçük yapılar ve birbirinin aynı hissini uyandıran küçük kiliseler yamaçlarda sıralanıyor. Akdeniz beyazı bu adada yerini krem, pastel tonlarda cepheleri olan yapılara bırakmış. Uzun kumsallar Akdeniz dalgalarına açılıyor.

Tarih içinde yürümekten ve hayal etmekten hoşlananlar için Kandiye (Iraklio) yakınındaki Knossos öncelikli ziyaret yeri.

Knossos'un fresklerinden genç kızlar, genç erkekler dikkatle geleceğe, bize bakıyorlar. Onlar iklim duyarlı, çevre duyarlı, insan duyarlı mimarinin yaratıcıları, mimarilerinin niye kaybolduğunu sorguluyorlar. Onların teknolojisi sınırlıydı, peyzaj mimarları, iç mimarları, kent plançıları, tasarımcıları bu denli ayrışmamıştı. Mimarlığın bir bütün olduğu o çağlardan, doğru temellere oturan rafine mimarilerinin içinden bizim bugün Hanya'da mimarlık eğitimiyle ulaşmaya çalıştığımız çabalarımıza hayretle ta-nıklık ediyorlar.

Açıklama ve Teşekkür

Hanya toplantılarına başından beri Türkiye'den katılan değerli insan ODTÜ Mimarlık Bölüm Başkanı Selahattin Önür sizlere bu toplantılarla ilgili bilgileri daha doğru aktarabilirdi. Ancak görev bu kez bana düştü. Hatalı yorumlarımı hoşgörüsüyle karşılamasını rica ediyor ve daha ayrıntılı bilgi almak isteyenleri kendisine yönlendiriyorum.

Mimarlar Odası bu çalışmaların geçmişini ve yayın haline gelen çeşitli deklarasyonların metinlerini çevirmek ve yayımlamak konusunda çok önemli bir misyonu başarıyla sürdürüyor. Bu konudaki duyarlılığı için Oda temsilcilerine teşekkür ederim. Her türlü kaynağın çevirisi Oda aracılığıyla ulaşılabilir durumdadır.

Nur Esin, Prof. Dr.,

İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi

Ek bilgi:

Toplantı yeri ve tarihi:

Hanya, Girit, Yunanistan, 3-6 Eylül 2005

Knossos sit alanında restore edilmekte olan yapılar.

Katılımcı Kuruluşlar:

ENHSA: Mimarlık Okulları Başkanları Avrupa Ağı

(European Network of Heads of Schools of Architecture)

EAAE: Mimarlık Eğitimi için Avrupa Birliği (European Association for Architectural Education)

ACE: Avrupa Mimarlar Konseyi (Architects Council of Europe)

Ev sahibi ve sponsorlar:

Yunanistan Teknik Odası (Technical Chamber of Greece)

Selanik Aristotle Üniversitesi Mimarlık Okulu (Aristotle University of Thessaloniki, School of Architecture)

Yunanistan Teknik Odası Batı Girit Seksiyonu (Technical Chamber of Greece, Section of Western Crete)

CMA Akdeniz Mimarlığı Merkezi (Center for Mediterranean Architecture)

8th Meeting of ENHSA-EAAE: Themes, People and Places

The 8th Meeting of Heads of European Schools of Architecture ENHSA was held in the city of Hania, Crete Greece, on September 3-6 2005 with the contribution of hosting school Aristotle University of Thessaloniki, School of Architecture, and EAAE European Association for Architectural Education. The main contribution of this meeting was the declaration of cooperation between ACE Architects Council of Europe. The aim of this cooperation is to establish a powerful lobby in the professional decisions of EU Units. This meeting was also coinciding with the 30th Anniversary of the establishment of EAAE.

The theme of the meeting was the general evaluation of what has been done in previous years in architectural education after the Bologna Process which has been focus on two-level degree system, quality insurance, and recognition of degrees. In this meeting, the discussions are concentrated on further issues of architectural education such as social aspects of education and mobility, gender problems in Europe, flexibility in educational models, sustainability in education, and relations and corporations with the rest of the World.

About the educational systems and institutions the issues of compatibility, comparability, and mobility were discussed, where as in terms of students the education fees, program flexibility, the content of courses, and possibility for student choices for creating his education system were discussed. Research and innovation was another subject where the adaptation process of educational systems to changing needs of education was under discussion. Recently introduced creative approaches to architectural education were also presented by invited speakers. Considering the Turkish experience of integration with EU educational systems, we can say that we have already dealt with the problem of change in our curriculums, as being in between USA and EU countries for several years. The relations with the bodies in practice and educational institutions are not new and in progress. We still have to think on flexible models and systems where the student can make his own choice. The rest of the article deals with the participants, organization, conference spaces, CMA Center for Mediterranean Architecture, and Hania city of Architecture in Crete.